

## Notat

---

Dato: 21.11.2012

Saksnr.: 12/7171

**Høringsnotat - forslag om endringer i lov om merking av forbruksvarer og opphevelse av forskrift om norsk ansvarlig organ for EUs miljømerke, gebyrer, standardkontrakt mv.**

---

### 1. Bakgrunn

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 66/2010 av 25.11.2009 om EUs miljømerke "Ecolabel" (heretter kalt "forordningen") skal erstatte forordning nr. 1980/2000.

Forslag om endring av lov om merking av forbruksvarer m.v. av 18. desember 1981 nr 90 § 6b ble sendt på høring ved departementets brev av 8. juli 2010. Formålet med lovendringen var å implementere ny forordning i norsk rett. Høringsfristen var 1. oktober 2010.<sup>1</sup> Det ble ikke foreslått andre endringer i lov om merking av forbruksvarer. I høringsnotatet ble de viktigste endringene i forordningen, i forhold til 1980/2000 forordningen beskrevet.

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/hoyringar/hoeringsdok/2010/horing---forslag-til-endring-i-lov-1812-.html?id=611409>

Lov om merking av forbruksvarer inneholder bestemmelser om merking av varer, hovedsakelig pliktig merking av forbruksvarer, samt sanksjoner for overtredelse av slik merking. EØS-forordning nr. 1980/2000 av 17. juli 2000 om en revidert fellesskapsordning for tildeling av miljømerke er implementert i norsk rett gjennom lovens § 9. Forordningen har bestemmelser om frivillig miljømerking av varer og tjenester. Merkeloven og tilhørende forskrifter gjelder etter sin ordlyd kun pliktig merking, og kun merking av varer. At lov om merking av forbruksvarer også omfatter frivillig EU-miljømerking etter søknad, derunder merking av tjenester, fremgår i dag ikke av lovens øvrige bestemmelser. Departementet mener dette skaper uheldig uklarhet siden forordningen som omtales i § 9, og som gjelder som norsk lov, omfatter både varer og tjenester. Departementet foreslår derfor å endre loven.

Samtidig foreslås å oppheve forskrift 15.3.2006 nr. 309 om norsk ansvarlig organ for

---

<sup>1</sup> I ettertid er bestemmelsen om EØS-forordningen blitt omnummerert fra lovens § 6b til § 9, se Prop. 99 L (2009-2010) Endringer i lov om merking av forbruksvarer mv. og i enkelte andre lover.

EUs miljømerke, gebyrer, standardkontrakt mv.

## 2. Forslag til endring i lov om merking av forbruksvarer m.v.

### a. Innledning – lovens tittel

Både forordningen og lov om merking av forbruksvarer gjelder hovedsakelig forholdet mellom næringsdrivende og forbrukere. Lov om merking av forbruksvarer gjelder pliktig merking, mens forordningen blant annet gjelder vilkår for at den næringsdrivende *etter søknad* kan få utstyre sin vare eller tjeneste (produkt) med miljømerket Ecolabel. Brudd på merkekrav etter begge ordninger skal sanksjoneres med blant annet straff.

For å synliggjøre virkeområdet for lov om merking av forbruksvarer foreslås å endre lovens overskrift, se forslag til ny overskrift.

### b. Lovens formål – § 1

Etter § 1 er formålet med loven å legge forholdene best mulig til rette for bedømmelse og valg av varer, hovedsakelig forbruksvarer. Miljømerking etter forordningen har til formål å fremme produkter (varer og tjenester), hvis miljøprestasjoner ligger på et høyt nivå, jf. fortalen til forordningens nr. 5. Ettersom forordningen gjøres til norsk rett ved endring av lovens § 9, bør lovens formålsbestemmelse utvides til også å dekke forordningens formål.

Se forslag til endret § 1.

### c. Lovens rekkevidde – § 2

Departementet foreslår at det inntas et nytt ledd i § 2 for å synliggjøre at også frivillig miljømerking av varer og tjenester etter forordningen omfattes av loven, se bokstav a ovenfor. Bestemmelsen i første ledd tredje punktum om oppfyllelse av forpliktelser etter EØS-avtalen, gjelder også tjenester. Det foreslås at denne bestemmelsen flyttes til et nytt siste ledd.

Det foreslås også å endre bestemmelsens overskrift fra "Lovens rekkevidde" til "Virkeområde".

Se forslag til endret § 2.

### d. Lovens § 3 – Merking

Denne bestemmelsen gjelder etter sitt innhold kun merking av varer. Det foreslås at dette synliggjøres i bestemmelsens overskrift.

Se forslag til endret § 3.

### e. Lovens § 5 – Forbud

Bestemmelsen i første ledd setter forbud mot å importere, produsere, selge eller fremby til salg varer som ikke er merket i samsvar med forskrifter gitt med hjemmel i loven, dvs. forbud knyttet til pliktig merking av varer. Første ledd annet alternativ har likevel en bestemmelse som språklig sett omfatter frivillig miljømerking; "eller der merking inneholder uriktige opplysninger om varen".

Uriktig informasjon om en vare eller tjeneste overfor forbrukere vil kunne rammes av markedsføringslovens (mfl.) bestemmelser om urimelig handelspraksis, jf. mfl. § 6 og §§ 7 og 8 om villedende handlinger eller unnlatelser. Etter departementets syn bør

det likevel tydeliggjøres i merkeloven at også uriktig anvendelse av det frivillige miljømerket Ecolabel på varer og tjenester er forbudt. Det foreslås derfor å endre første ledd, slik at dette fremgår.

Se forslag til endret § 5.

*f. Lovens § 6 – Tilsyn*

Forordningen har bestemmelser om markedsovervåking og kontroll med bruken av EU-miljømerket. Det fremgår av artikkel 10 at det er det organet som har tildelt miljømerket som skal kontrollere at produktet fyller kravene også etter at retten til å anvende miljømerket er tildelt.

Lov om merking av forbruksvarer har bestemmelser om tilsyn i § 6. Slik § 6 annet ledd lyder, gjelder tilsynet etter loven kun *varer* som er merkepliktige etter forskrifter nevnt i lovens § 3. Dette er snevrere enn bestemmelser i forordningen. For å hindre uklarhet, foreslår departementet at det inntas bestemmelse i § 6 som viser til regler om tilsyn etter forordningen.

Se forslag til endret § 6.

*g. § 9 EØS-ordning for frivillig miljømerking*

Forordning 66/2010 har i norsk oversettelse enkelte andre begrep enn tidligere forordning. Blant annet er begrepet "ansvarlig organ" i norsk oversettelse av forordning 1980/2000 erstattet med begrepet "rette organ" i norsk oversettelse av forordning 66/2010. Begrepet "ansvarlig organ" er anvendt i loven § 9 tredje ledd som lyder: "Det ansvarlige organs vedtak om hvorvidt et produkt skal miljømerkes kan påklages ....". Departementet foreslår å endre loven ved å utelate henvisningen til organet, da henvisningen er unødvendig.

Se forslag til endret § 9.

**3. Sanksjoner ved brudd på forordningen 66/2010 om frivillig miljømerking av varer og tjenester**

Det fastslås i forordningen artikkel 17 om sanksjoner at medlemsstatene skal fastsette regler for sanksjoner som skal anvendes ved brudd på bestemmelsene i forordningen. Av merkeloven § 11 om straff fremgår det at den som forsettlig eller grovt uaktsomt vesentlig overtrer § 5, straffes med bøter, dersom det i den aktuelle forskriften er fastsatt at slik overtredelse er straffbar. *Det er ikke gitt noen slik forskrift som gjelder overtredelse av miljømerkeforordningen.* Uriktig merking av en vare eller tjeneste vil imidlertid kunne rammes av markedsføringsloven, derunder § 7 om villedende handelspraksis. En forsettlig eller grov uaktsom miljømerking av vare eller tjeneste vil rammes av markedsføringsloven § 7 om villedende handlinger. Forbrukerombudet eller Markedsrådet vil da kunne treffe vedtak om blant annet tvangsmulkt, jf. markedsføringsloven § 39. Sanksjoner etter markedsføringsloven kan iverksettes uten krav til at overtredelsen er forsettlig eller grov uaktsom eller at overtredelsen er vesentlig, slik merkeloven stiller krav om i § 11.

**4. Forslag om å oppheve forskrift om norsk ansvarlig organ for EUs miljømerke, gebyrer, standardkontrakt mv.**

Forskrift 15. mars 2006 nr. 209 om norsk ansvarlig organ for EUs miljømerke, gebyrer, standardkontrakt mv. må endres som følge av at den inneholder henvisninger til forordning (EF) nr. 1980/2000 om et revidert fellesskapssystem for miljømerking.

Forskriften er hjemlet i loven § 9. Det fremgår av departementets høringsbrev av 2.12.2005 at forskriften ble gitt for å gjennomføre to kommisjonsbeslutninger om henholdsvis

- a. avgifter om bruk av EUs miljømerke (2000/728/EC) og
- b. standardkontakt for avtaler om bruk av EUs miljømerke (2000/729/EC).

Tilsvarende bestemmelser er inntatt i vedlegg til forordning 66/2010, og utgjør en del av den. Dette er vedlegg III Gebyr, og vedlegg IV Standardavtale om bruksvilkår for fellesskapsmiljømerket. Det blir derfor unødvendig å ta dette inn i forskrift.

Av forskriften § 1 fremgår det at Norsk ansvarlig organ for EUs miljømerke, EU-blomsten, er Stiftelsen Miljømerking i Norge. At Stiftelsen har denne oppgaven følger imidlertid av avtale mellom Stiftelsen Miljømerking i Norge og Barne- og familiedepartementet om funksjonen som norsk ansvarlig organ etter EUs forordning nr. 880/92 om miljømerking, datert 27. juli 1995. Avtalen er automatisk fornyet hvert år. Avtalen må revideres som følge av implementering av ny miljømerkeforordning. Det er derfor unødvendig å innta bestemmelse om hvilket organ som har kompetanse etter forordningen i forskrift. Også øvrige bestemmelser i forskriften er etter departementets syn overflødige, da de viser til at Stiftelsen Miljømerking Norge skal utføre oppgaver som allerede følger av forordningen, og som blir norsk lov ved ikraftsettelse av endret § 9.

*Departementet foreslår å oppheve forskriften, uten å erstatte den med ny forskrift.*

Vedlegg:

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 66/2010 av 25. november 2009 om EU-miljømerket (uoffisiell oversettelse)

Lenker:

Lov om merking av forbruksvarer mv:

[http://www.lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/app/gratis/www/docroot/all/nl-19811218-090.html&emne=lov\\*%20%2b%20om\\*%20%2b%20merking\\*&&](http://www.lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/app/gratis/www/docroot/all/nl-19811218-090.html&emne=lov*%20%2b%20om*%20%2b%20merking*&&)

Forskrift om norsk ansvarlig organ for EUs miljømerke, gebyrer standardkontrakt mv.

<http://www.lovdata.no/for/sf/bl/bl-20060315-0309.html>

## Forslag til lovendringer

Lovens overskrift skal lyde:

*Lov om merking av varer og frivillig EU-miljømerking av varer og tjenester*

Lovens § 1 skal lyde:

§ 1. Lovens formål

Formålet med denne lov er å legge forholdene best mulig til rette for bedømmelse og valg av varer og tjenester.

Lovens § 2 skal lyde:

§ 2. Lovens virkeområde

Loven omfatter varer som omsettes ved salg eller leie eller er beregnet på slik omsetning her i landet, hovedsakelig forbruksvarer. Med forbruksvarer menes varer som tilbys fysiske personer som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet. I tvilstilfelle avgjør departementet om en vare skal omfattes av loven.

*Loven omfatter frivillig miljømerking av varer og tjenester, jf. § 9 annet ledd.*

*Bestemmelser i eller gitt i medhold av loven som tjener til oppfyllelse av forpliktelser etter EØS-avtalen, gjelder tilsvarende for omsetning innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet.*

Overskriften i § 3 skal lyde:

*Merking av varer*

§ 5 første ledd skal lyde:

Det er forbudt å importere, produsere, selge eller framby til salg varer som ikke er merket i samsvar med forskrifter gitt med hjemmel i loven eller der merking inneholder uriktige opplysninger om varen *eller tjenesten*.

§ 6 skal lyde:

§ 6. Tilsyn

Kongen bestemmer hvem som skal føre tilsyn med at bestemmelsene i denne lov og de bestemmelser som blir gitt med hjemmel i loven, blir overholdt.

Tilsynsmyndigheten skal ha adgang til ethvert sted hvor det produseres, lagres, transporteres eller omsettes varer som er merkepliktig etter forskrifter gitt i medhold av § 3. Tilsynsmyndigheten har rett til å utta prøver til undersøkelse og kan kreve de opplysninger som er nødvendige for gjennomføring av tilsynet. *Bestemmelser om tilsyn med frivillig miljømerking av varer og tjenester følger av forordning (EF) nr. 66/2010 om EU-miljømerket artikkel 10, jf. § 9.*

Kongen kan gi forskrifter om at prøver til undersøkelse skal stilles til rådighet og hvis nødvendig avstås vederlagsfritt til tilsynsmyndigheten. Kongen kan gi nærmere bestemmelser om at leverandør, forhandler eller importør kan pålegges å betale utgiftene til undersøkelse dersom produkter viser seg å være feilmerket.

Vedkommende departement kan fastsette instruks for tilsynsvirksomheten og for den praktiske gjennomføring.

§ 9 skal lyde:

**§ 9. EØS-ordning for frivillig miljømerking**

EØS-avtalens vedlegg XX nr. 2a [Europaråds- og rådsforordning (EF) nr. 66/2010] om EU- miljømerket gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg XX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Departementet kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser til gjennomføring av forordningen.

*Vedtak om hvorvidt et produkt skal miljømerkes* kan påklages til departementet eller den departementet bemyndiger. Departementet kan ved forskrift fastsette at klagen skal behandles av en særskilt klagenemnd, og gi nærmere regler for nemndas sammensetning, saksbehandling og kompetanse.